THE OCCURENCES OF THE METAPHOR-TERM IN FINANCIAL MARKET TERMINOLOGY

Daniela Burlacu
PhD, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract:This article addresses the issue of new term formation through terminologization/metaphorization applicable to the terminology of financial markets, mainly the FOREX market. The metaphor-terms which resulted from this formation process, such as: bear, candlestick, or triangle, take as a starting point discussions within published literature regarding the differences between word/term, common language/specialized language.

Keywords: terminologization/metaphorization, metaphor-term, candlestick, bear, triangle

Fie că termenul este perceput ca semn lingvistic în sens saussurean[1], înzestrat cu un semnificat și un semnificant conform lui Randeau care conferă numele de denominație etichetei (termenul perceptibil, forma sonoră a acestuia) și de noțiune, conceptului pe care îl reprezintă termenul, Randeau numind termen combinația dintre etichetă și concept; Sau termenul este „designation of a definite concept în a special language by a linguistic expression"[2]. Termenul este un instrument de comunicare propriu unui domeniu de activitate specific. Termenii facilitând transmiterea conținutului noțional intra și extra sferei de activitate cărora le aparțin.

Geneza termenilor presupune o serie de procedee precum: derivarea cu sufixe și prefixe, compunerea, conversiunea (procedee valabile și pentru formarea de noi cuvinte într-o limbă naturală, de unde și încercările de a discrimina între cuvânt și termen în literatura de specialitate[3]), terminologizarea, împrumutul interdisciplinar și împrumutul dintr-o limbă străină.

Un procedeu deosebit de productiv de constituire a noi termeni este terminologizarea care reprezintă procesul de formare a noi termeni prin intermediul împrumutului de unități lingvistice din lexicul comun. Lexicul unei limbi cuprinde conform opiniilor din domeniul lingvisticii două părți: una cunoscută de marea majoritate a comunității de vorbitori a acelei limbi, numită lexic comun și o a doua parte, numită lexic specializat, constituită din terminologiile domeniilor științifice, tehnice și profesionale puțin sau deloc cunoscute de către majoritatea indivizilor

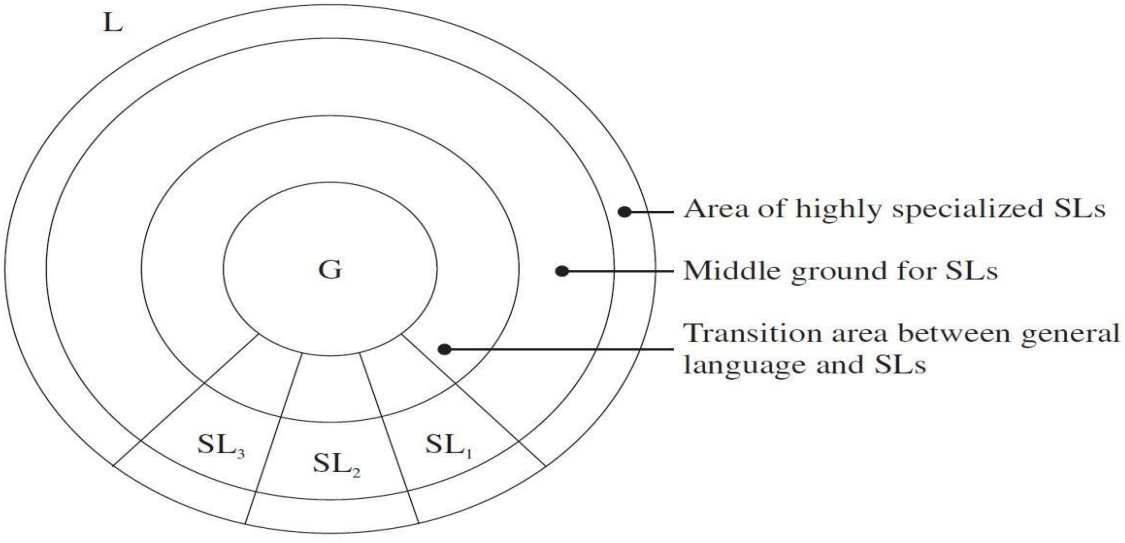
[1] Saussure distinge, în ceea ce privește semnul lingvistic, că acesta „nu unește un nume cu un obiect, ci un concept cu o imagine acustică". Astfel, lingvistul genevez distinge caracterul binar al semnului lingvistic, între semnificantul şi semnificatul semnului lingvistic. Prin semnificant înţelegându-se imaginea sonoră, forma semnului, iar prin semnificatul semnului se înţelege conceptul. Frâncu, *Curente și tendințe în lingvistica secolului nostru*, 1999, p. 30, 40; Pearson, *Terms in Context*, 1998, p. 12.

[2] ISO, *Vocabulaty of terminology*, 1990, p.5.

[33] Randeau și Wüster împărtășesc ideea conform căreia procesul de denominație în cadrul terminologiilor trebuie să fie unul deliberat, nu spontan, pornind de la definirea conceptului și finalizând cu conferirea numelui/termenului. Pearson, *Terms in Context*, 1998, p. 12. Sager oferă următoarea distincție între cuvânt și termen: The items which are characterized by special reference within a discipline are the "terms" of that discipline, and collectively they form its "terminology"; those which function in general reference over of a variety of sublanguages are simply called "words", and their totality the " vocabulary". Pearson, *Terms in Context*, 1998, p. 12, apud Sager.

BDD-V4570 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:53:42 UTC)

vorbitori ai limbii în cauză. În literatura de specialitate s-a mers mai departe considerându-se că terminologiile nu sunt suficiente în comunicarea orală sau scrisă a conceptelor domeniilor de activitate, ci este nevoie de întreg arsenalul de resurse de care dispune o limbă naturală. Astfel, au luat naștere teoriile despre limbajul comun și limbajul specializat. Un model de structurare al acestor limbaje este oferit de către P. Rivenc, preluat de mai mulți lingviști: G. Rondeau, R. Kokurek, K. Baldinger[4].

După cum se observă în schema de mai sus, registrele de limbă sunt prezentate în mod sferic, în centrul sferei aflându-se limbajul general sau comun, urmat spre exterior de o zonă intermediară, de contact a limbajului general cu limbajul specializat. La acest nivel se realizează interschimbul de unități lexicale. Limbajul specializat preia din limbajul comun lexeme cărora le conferă un sens nou, precis cu scopul de a desemna o realitate nouă, cărora le conferă calitatea de unitate terminologică, iar limbajul comun își îmbogățește conținutul lexical, în general prin intermediul mass-mediei, cu unități care aparțin de drept limbajului specializat. Al treilea strat aparține limbajului specializat în general, care este alcătuit din limbajele de specialitate ale domeniilor științifice, tehnice și profesionale cu grade diferite de abstractizare, însă neatingându-l pe cel mai înalt. Domeniile de activitate cu cel mai înalt grad de abstractizare și cu limbajele de specialitate în gradul cel mai redus de înțelegere al acestora de către publicul larg se află în cadrul stratului extern.

Astfel, migrarea cuvintelor din lexicul comun spre lexicul specializat se realizează, de cele mai multe ori, prin metaforizare, care afectează o multitudine de domenii de activitate. Metafora fiind definită ca „figură semantică prin intermediul căreia se prezintă ca echivalenţi doi termeni distincţi, realizându-se între aceştia un transfer de trăsături semantice în anumite structurări semantice (HMorier)”[5] bazându-se pe un conţinut semantic parţial comun, în literatura de specialitate considerându-se a fi o comparaţie prescurtată. În opinia grupului μ în *Retorică generală* metafora este o modificare a conţinutului semantic al unui termen. Astfel, metaforizarea se dovedește o soluție la îndemână pentru crearea de noi termenii pentru o plajă largă de domenii de activitate, unul dintre acestea fiind cel al piețelor financiare, piețele

[4] Cabré, Terminology, theory, methods and application, 1999, p. 69. Ceea ce se consideră în literatura de specialitate ca fiind caracteristici ale limbajului/limbajelor specializat/specializate sunt de fapt caracteristici ale stilurilor funcționale ale limbii.
[5] *Dicţionar de ştiinţe ale limbii*, 2005, s.v.

BDD-V4570 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:53:42 UTC)

financiare fiind, într-o definiție simplistă, *cadrul de tranzacționare ale acțiunilor, obligațiunilor, mărfurilor, valutelor etc*. Pentru a evidenția metaforizarea ca proces de formare a noi termeni în domenil pieţelor financire se va face recurs la termeni-metaforă identificați în discursusuri propii pieței FOREX (Foregin Exchange Market), piața valutară. Metaforizarea, după unele lucrări, sau terminologizarea, după altele, se produce prin aplicarea principiului mimetic. Termenul nou creat preia numele unei unități lingvistice deja existentă într-o limbă naturală pe baza uneia sau mai multor trăsături comune la nivel conceptual: fie că este vorba despre formă, mod de a acționa sau de a caracteriza. Astfel, se poate vorbi despre preluarea uneia sau a mai multor trăsături semantice ale unității lexicale sursă de către termenul rezultat. Acest proces denominativ este bine reprezentat la nivelul terminologiei pieţelor financiare, ale căror termeni-metaforă (greu de identificat limba pe teritoriul căreia s-a produs metaforizarea) au fost bine distribuiți în limbile naționale prin intermediul limbii engleze unde formele traduse concurează cu cele englezești. O serie de termini-metaforă traduși și adaptații sistemului limbii române cu o frecvență ridicată, care aparțin terminologiei pieţelor financiare, cu precădere celei valutare, sunt cei de mai jos:
Taur < eng bull - Un investitor care crede că prețurile vor crește[6].

> Ex: „Revenind la momentul actual, în care *taurii* sunt la comandă și dețin controlul". (Cătălin Chivu, Teletrade, Analize)[7]
>
> „Dacă nu vor reuși acum, *taurii* se vor regrupa la 0,7330/55". (Cătălin Chivu, Teletrade, Analize)[8]
>
> „Imaginea pe termen mediu-lung pare destul de bearish. Evident că *taurii* au și folosesc în continuare oportunitățile ivite, respectând nivelele intermediare validate". Cătălin Chivu, Teletrade, Analize)[9]

Această metaforă care își are originea în mișcarea repetată de jos în sus a taurilor în timpul atacului, mișcare asemănată cu cea a prețului unei active de pe pieţele financiare când cumpărătorii sunt în majoritate.

Urs<*eng bear* - Un investitor care crede că prețurile vor scădea.[10]

> Ex: „*Urșii* au avut mai multă forță, de aceea a scăzut prețul aici". (Valentina Arcana, ProfitPoint, Iași curs practic de tranzacționare, 8/06/2017)
>
> „*Urși* sunt numiți investitorii care coboară prețul unei valute". (Gelu Zaharie, ProfitPoint Iași, curs teoretic de tranzacționare, 9/06/2017)

Acest termen a fost creat asociind reacția pieței, de scădere când majoritari, în piață sunt investitorii vânzători, cu mișcarea bruscă de sus în jos cu laba a ursului când își atacă prada.

Fluture < *eng buterfly*O formațiune a prețului de tipul XA-CD. Trasând linii prin aceste puncte, rezultă o figură asemănătoare unui future. Piața formează punctul B printr-o retragere a piciorului XA până în 78.6. Piața formează punctul C printr-o retragere a piciorului AB până în 38.2% și cel mult până în 88.6%, dar de preferat ar fi o retragere din 61.8%. Piața formează punctul D printr-o retragere a piciorului XA până în 127% fiind și punct definitoriu al zonei potențiale de inversare, dar trebuie corelat și cu celelate rapoarte Fibonacci. Extensia piciorului

[6] https://fxrebate.ro/dictionar-economic/t 28/06/2017 12.55.
[7] http://teletrade-dj.ro/analytics/blogs/all/chivu/3529869-eurusd-creste-conform-asteptarilor?lang=ro , 216/05/2017
[8] *http://teletrade-dj.ro/analytics/blogs/all/chivu/3529674-graficele-la-inceput-de-saptamana?lang=ro , 20/10/2017)*
[9] http://teletrade-dj.ro/analytics/blogs/all/chivu/3523213-ce-ne-spune-graficul-petrolului?lang=ro 16.05.2017
[10] https://fxrebate.ro/dictionar-economic/u 28/06/2017 12.57

BDD-V4570 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:53:42 UTC)

BC, punctul D trebuie să fie de minim 161.8% pentru a fi o structură validă maxim 224%, fiind element complementar extensiei piciorului XA.

> Ex: Joi, 26 (…) vom începe un nou curs de tranzacționare avansată in care vom învața cum să folosim Structurile Armonice, acei "f*luturi*" pe care ii postez eu când apar în piață. (Gelu Zaharie, ProfitPoint Iași Traders Group, 23/10/2017).
> „Uite la *fluture* cât de clară a fost divergența de buy și intrai pe confirmare. (Gelu Zaharie, ProfitPoint Iași Traders Group, 20.03/2017).
> „Ați identificat structuri armonice: Gartley, liliac, *fluture*?" (Gelu Zaharie, ProfitPoint Iași, curs de tranzacționare ,structuri armonice, 12/06/2017)

Geneza termenului se bazează pe forma care poate fi conturată, aripile unui fluture, prin unirea punctelor: X, A, B, C, D pe grafice.

Liliac< eng bat - O formațiune a prețului de tipul XA-CD. Trasând linii prin aceste puncte, rezultă o figură asemănătoare unui liliac. Piața formează punctul B printr-o retragere a piciorului XA până în 38.2% sa 50%, de preferat retrageri exacte. Piața formează punctul C printr-o retragere a piciorului AB până în 38.2% și cel mult până în 88.6%. Piața formează punctul D printr-o retragere a piciorului XA până în 88.6%, fiind un punct definitoriu al zonei potențiale de inversare, dar trebuie corelat și cu celelalte rapoarte Fibonacci. Extensia piciorului BC, punctul D trebuie să fie de minim 161.8% și maxim 261.8% pentru a fi o structură.validă.

> Ex: „Un posibil *liliac* pe Daily pe NZD/USD, daca măsurătorile mele sunt corecte". (Claudiu Todirescu, ProfitPoint Iași Traders Group, 9/03/2017
> „Posibil un viitor *liliac* pe USD/JPY pe H1". (Claudiu Todirescu, ProfitPoint Iași Traders Group, 14/03/2017)
> „Ați identificat structuri armonice: Gartley, *liliac, fluture*?" (Gelu Zaharie, ProfitPoint Iași, curs de tranzacționare structuri armonice, 12/06/2017)

Numele structurii se datorează formei de liliac care se poate deszena pe grafic prin unirea punctelor: X, A, B, C, D.

Lumnare japoneză< eng candlestick - Formațiune a prețului pe o perioadă determinate de timp (de la 1 minut, 5 minute, 15 minute, 30 de minute, 1 oră, 4 ore, 1 zi, 1 săptâmână,1o lună). Lumânările au diferite forme și mărimi care indică creștere, scăderea sau continuitatea prețului unei valute/metal acțiuni etc.

> Ex: „O *lumânare* înseamnă o oră dacă este pe h1. (Valentina Arcana, ProfitPoint Iași, curs practic de tranzacționare 12/06/2017)
> „Dacă este pe h4, o *lumânare* înseamnă 4 ore". (Valentina Arcana, ProfitPoint Iași, curs practic de tranzacționare 12/06/2017)
> „*Lumnarea* de creștere este goală, l*umnarea* de scădere este plină ". (Gelu Zaharie, ProfitPoint Iași, curs teoretic de tranzacționare, 13/06/2017)

Aceast termen s-a format prin comparația mișcării prețului unei active cu o lumânare. Elementul diferențiator „japoneză" provine de la naționalitate (și țara) celui care a folosit acest instrument în tranzacționarea orezului pentru prima dată, japonezul Munehisa Homma în secolul al XVIII-lea. În practica discursivă de zi cu zi, termenul este folosit în forma sa simplă, lumânare, așa cum se poate remarca și din contextele de mai sus.

BDD-V4570 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:53:42 UTC)

Triunghiul simetric „reprezintă o combinaţie de minime şi maxime unite de liniile de suport şi rezistenţă corespunzătoare care formează un triunghi cu laturi egale. Amplasarea triunghiului în spaţiu este orizontală, fiind permisă doar o înclinaţie foarte mică”[11].
Triunghiul ascendent „este asemănător cu cel simetric, deosebirea este latura superioară (linia de rezistenţă), care este orizontală. Figura respectivă arată că cererea la un anumit instrument financiar este mai mare decât oferta, deci străpungerea va fi în direcţia ascendentă”[12].
Triunghiul descendent „reprezintă un triunghi ascendent desenat invers. El are latura de jos (linia de suport) orizontală. După formarea unei asemenea figuri, evoluţia preţului continuă în direcţie descendentă”[13].

Ex: „*Triunghiul* poate fi *asecendent, descendent* sau *simetric*. (Valentina Arcana, ProfitPoint Iași, curs practic de tranzacționare 12/06/2017).

„Limitele actuale (…) care unesc maximele și minimele din ultimele zile (…) formează practic un *triunghi* cât de cât *simetric”*. (Cătălin Chivu, Teletrade, Analize0[14]

„Piața se află pe trend ascendent și intră în *triunghi ascendent, triunghiul* însemnând incertitudine”. (Valentina Arcana, ProfitPoint Iași, curs practic de tranzacționare 12/06/2017).

„La *triunghiul descendent* și la cel *simetric* intri pe testat și confirmat”. (Valentina Arcana, ProfitPoint Iași, curs practic de tranzacționare 12/06/2017).

Cei trei termeni fac parte din categoria termenilor bimembrii, ei desemnând trei structuri (triunghi ascendend, triunghi descendent și triunghi simetric) cu caracteristici comune, trasând pe grafic o linie prin minime și una prin maxime, acestea formeând un triunghi, și caracteristici diferențiatoare, ordonarea minimilor și maximelor, care determină forma triunghiului.

Steag< eng flag - „este o figură des întâlnită (…), se formează în timpul unei corecţii (..) în cadrul graficului, ea arată direcţia de bază a evoluţiei trendului şi momentul sfârşitului corecţiei.

Ex: „EUR/USD a format un *steag”*.(Ștefan Silviu Buculesei, ProfitPoint Iași Traders Group, 16/03/2017).

„Am văzut multe *steaguri* care nu mai testează rezistența”. (Gelu Zaharie, ProfitPoint Iași Traders Group, 16/03/2017).

„La străpungerea *steagului* ascendent dai buy, la străpungerea *steagului* descendent dai sell”. (Valentina Arcana, ProfitPoint Iași, curs practic de tranzacționare 12/06/2017).

Denumirea termenului se datorează formei (ţinând cont de trendul precedent), ce aminteşte de un drapel cu suport.

Suport< eng support level - Nivelul de suport este un plafon minim pentru schimbările de preţ ale unui active[15].

Ex: „Este posibil ca actuala corecție să ducă prețul la *suportul* de la 1,3575/80, unde cumpărătorii vor miza pe o nouă undă de apreciere (cu un raport risc-recompensă favorabil), în timp ce vânzătorii speră la străpungere și retestarea zonei de suport de la 1,3510 (și apoi 1,3410)”.

„Recentul super psihologic 50$/baril) a însemnat un nou semnal bullish (a fost luat în calcul probabil și double bottom-ul), și astfel prețul a reușit stabilizarea peste actualul *suport”*.

[11]Darajnov Anghel, Banov Vassil, Kozarov Miroslav: 100% Forex, Învățăm și câștigăm.,2009, p 84.
[12]P: 87.
[13]P: 90.
[14]http://teletrade-dj.ro/analytics/blogs/all/chivu/3505227-gbpusd-going-up?lang=ro, 24/02/2017).
[15]http://www.cfgtrade.com/ro/forex-glossary 28/06/2027 15.35

BDD-V4570 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:53:42 UTC)

„Începând cu iulie 2016, prețul a evoluat deasupra *suportului* 0.8332" (Dorin Roșu, Trading-Forex.ro, 19/04/2017.

Acest termen desemnează un nivel, o barieră pe care prețul unei active aflat în scădere nu o poate trece și își schimbă direcția

Rezistență< eng rezistence - Nivelul de rezistenţă este un plafon maxim pentru schimbările de preţ ale unui active[16]

Ex: „Trecerea peste dubla *rezistență* (sau tripla, depinde dacă ne vom afla chiar acolo peste circa o săptămână) fiind un semnal destul de bullish, ce va aduce în piață și tauri mai conservatori, dispuși să-și asume un risc mic, poate pe termen mediu-lung"(Cătălin Chivu, Teletrade-analize, 2017

„Am văzut multe steaguri care nu mai testează *rezistența*". (Gelu Zaharie, ProfitPoint Iași Traders Group, 16/03/2017).

„Descreșterea din zona nivelului psihologic 0.77 reprezintă, pe lângă confirmarea nivelului drept *rezistență*, și debutul unei descreșteri. (Dorin Roșu, Trading-Forex.ro, 27/03/2017.

Acest termen este folosit în analiza tehnia, graficelor) desemnează un nivel, o barieră pe care prețul unei active aflat în creștere nu o poate trece și își schimbă direcția

Astfel, se observă că procesul metaforizării a acționat bazându-se pe comparația dintre realitatea deja existentă și cea nou apărută. Cea nou apărută a preluat numele celei existente având în comun o trăsătură comună: forma (fluture, liliac, lumânare) sau o acțiune (rezistență, supor- oprirea)

La baza procesului denominativ termenilor-metaforă în discuție au stat, atât unități lexicale ce aparțin lexicului comun (lumânare, urs, fluture), cât și lexicului specializat (triungi ascendent, triunghi descendent, triunghi simetric).

Termenii-metaforă care aparțin terminologiei piețelor financiare mai sus menționați au preluat numele unor realități animate (urs, taur, liliac, fluture) sau inanimate (triungi: ascendent, descendent, simetric, steag, suport, rezistență, lumânare).

În funcție de nevoile de comunicare pentru desemnarea noilor realități se optează pentru termeni-metaforă sintetici (rezistență, suport, stag) sau analitici (triunghi ascendent, triunghi descendent, triunghi simetric).

Varietatea termenilor-metaforă prezentă la nivlul terminologiei piețelor financiare are scopul de a satisface nevoile te comunicare în toată complexitatea lor ale utilizatorilor/vorbitorilor. Astfel, termenul-metaforă reprezintă un instrument de comunicare major în comunicarea curentă a specialiștilor din domeniul piețelor financiare

BIBLIOGRAPHY

Alexandru, Domnița, Termeni tehnici sintagmatici, în „Orizont", nr, 6, 1982, pp. 89-93.

Cabré, M. T. Terminology, Theory, methods and applications, Edited by Juan C Sager Translated by Janet Ann De Cesaris John Benjamins Publishing Company, Amsterdam/Philadelphia, 1998.

Darajanov Anghel, Banov Vassil, Kozarov Miroslav: 100% Forex, Învățăm și câștigăm., 2009.

[16] http://www.cfgtrade.com/ro/forex-glossary 28/06/2027 15.357

BDD-V4570 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:53:42 UTC)

Dicţionar de ştiinţe ale limbii, Angela, Bidu-Vrânceanu, Cristina, Călăraşu, Liliana, Ionescu Ruxăndoiu, Mihaela, Mancaş, Gabriela, Pană, Dindelegan, Editura Nemira, Bucureşti, 2005.

Frâncu, Constantin, *Curente și tendințe în lingvistica secolului nostru*, Editura Casa Editorială Demiurg Plus, Iași 2005.

Grupul µ, Retorică generală, Editura Univers, Bucureşti, 1974

Pearson, Jennifer, Terms in Context, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam/Philadelphia, 1998.

Tomoni, Bianca, Metafora și funcțiile acesteia, în discursul bșncilor românești: O abordare socio-cognitivă, Teză de Doctorat, Cluj-Napoca, 2012

Resurese online:

http://www.cfgtrade.com/ro/forex-glossary
http://teletrade-dj.ro/analytics/blogs/all/chivu.ro
https://fxrebate.ro/dictionar-economic/t
https://www.facebook.com/groups/iasitraders/

BDD-V4570 © 2017 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:53:42 UTC)